

Monumentnummer*: 530837

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 13 december 2010
Kadaster deel/nr: 82864/157

*Monumentnaam***

Gemaal H.J. Lovink

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Biddinghuizen	Dronten	Flevoland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Biddinghuizen	Harderdijk 15

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Dronten	F			258

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Het GEMAAL H. J. LOVINK met IN- en UITLATEN ligt aan de Harderbosweg, de verlengde weg van de Harderdijk. Deze weg ligt op de zuidelijke dijk van de Flevopolder aan het Veluwemeer, recht tegenover de Lorentzhaven van Harderwijk.

Ten tijde van de inpoldering van Oostelijk Flevoland in 1957 zorgde het gemaal Lovink met het gemaal Colijn bij de Ketelhaven (ten noorden van Dronten) en het gemaal Wortman bij Lelystad voor de drooglegging van het gebied.

Het gemaal is geplaatst ten noordoosten van de Lovinksluis die 5 meter breed is met een verval tussen binnen- en buitenwater van 5.20 meter (2002). Deze sluis vormt de verbinding van het Veluwemeer met de Hoge Dwarsvaart (kanaal). De sluis komt uit via de Harderhaven in het Veluwemeer. Deze recreatiesluis is onderdeel van de vaarverbinding tussen het Veluwemeer naar het Markermeer. Aan de polderzijde van het gemaal bevindt zich een vaste brug met een doorvaarhoogte van 7 meter.

Het gemaal trad in werking in oktober 1957 voor het leegpompen van de Oostelijke Flevopolder. Het gemaal is vernoemd naar dr. H.J. Lovink (1866-1938), de voorzitter van de Staatscommissie die de landbouwkundige en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

economische kant van de inpoldering behandelde.

In het kanaal de Hoge Dwarsvaart is in 2001 het landschapskunstwerk De Blauwe Dromer van de Amsterdamse kunstenaar Jacqueline Verhaagen geplaatst.

Omschrijving

Het GEMAAL, gebouwd in 1957 naar ontwerp van architect Dirk Roosenburg (1887-1962), bestaat uit een gebouw met meerdere bouwlagen op een rechthoekig grondplan. Het gebouw ligt deels in de dijk, aan het Veluwemeer (zuidgevel) is het maaiveld iets lager. De massa bestaat uit drie rechthoekige dozen: de grootste liggend (de machinekamer), de kleinste erbovenop en de derde staand met het trappenhuis (met open zijwanden ingevuld met stalen kozijnen en glas). Op het grootste bouwblok bevinden zich een terras dat wordt omsloten door de betonconstructie die boven het bouwwerk uitsteekt en een brede betonnen schoorsteen. De betonconstructie van het gebouw is in het zicht gelaten en vormt het stramien van vensterpartijen en de rechthoekige tussenruimtes van geel metselwerk. De gevel aan het kanaal (noordwest zijde) heeft zes hoge vensters over de gehele hoogte. De gevel aan het Veluwemeer heeft zes kleine vensters verdeeld over twee bouwlagen. Afwijkend van het stramien is in het midden een breed venster aangebracht ingevuld met een iets naar voren geplaatst raamwerk. Alle vensters zijn ingevuld met stalen kozijnen.

Aan de kopse gevel aan de zuidkant is de entree aangebracht die schuin naar voren steekt en is ingevuld met een stalen raamwerk en deur. Boven de entree bevindt zich een tableau met een kunstwerk. Dit kunstwerk is van de kunstenaar J.M. Roozenburg uit Eijsden, en draagt de naam Land en Water. Het bestaat uit een keramisch tweekleurig reliëf en verbeeldt een landbouwer en een visser die elkaar, over de dijk heen, de hand reiken. Het tableau bestaat uit terracotta tegels van ongeveer 40 x 40 cm groot. De figuren zijn groen/ wit geglaazuurd op een bruine achtergrond. De kopse gevel aan de noordkant is blind. Alleen de combinatie van de betonconstructie met het gele metselwerk geeft deze gevel enige plasticiteit.

In de grote open machinekamer is de betonnen spantconstructie in het zicht gelaten. Het elektrisch gemaal bemaalt met twee pompen de hoge afdeling van de Oostelijke en Westelijke Flevopolder (hierin ligt het kanaal De Hoge Vaart). In een afgescheiden gedeelte van de machinehal staat een verdeelbatterij voor de transformator, een hulpgenerator (dieselmotor). De pompinstallatie bestaat uit twee verticale centrifugaalpompen en twee verticale draaistroommotoren.

Aan het Veluwemeer en aan het kanaal De Hoge Dwarsvaart bevinden zich de betonnen IN- en UITLATEN.

Waardering

Het LOVINKGEMAAL met IN- en UITLATEN is van algemeen belang:

Vanwege cultuurhistorische waarden, als mijlpaal van de naoorlogse drooglegging van de zuidelijke Flevopolder. Het gemaal vormt met de andere gemalen in de Flevopolder een deel van een groter geheel binnen de gemalenbouw met een bovengemiddelde architectuur en is daarom van grote cultuurhistorische betekenis. Het gemaal is een toonbeeld van de Wederopbouw voor het vormen van nieuw land op de zeebodem.

Vanwege architectuurhistorische waarden, als voorbeeld van modernistische vormgeving, en de bijzondere

toepassing van de betonconstructie met een invulling van metselwerk en glas. Het gebouw neemt een de belangrijke positie in het oeuvre van waterstaatkundige werken van het Bureau Roosenburg in.

Vanwege de monumentale kunst. Op de kopgevel is een keramisch reliëf aangebracht waarop een visser en een boer elkaar de hand schudden. Dit verwijst naar de bijzondere betekenis van het gemaal voor Flevoland: het nieuwe (boeren)land op de zeebodem.

Vanwege de ensemblewaarden, het gemaal maakt deel uit van het bemalingsstelsel dat in 1957 de Oostelijke Flevopolder drooglegde.

Vanwege de gaafheid van het gebouw en de pompinstallatie.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Gemaal (M)

Functie

Gemaal(M3)